

# Telegraful Român.

Apare Marți, Joi și Sâmbăta.

## ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.  
 Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.  
 Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

## Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

## Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.  
 Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

## INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.  
 rândul cu litere garmond.

Nr. 3948 Prez.

## IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

*Iubitului cler și popor din arhidieceza noastră transilvană, dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Cristos.*

Având în vedere §§. 89 și 90 din statutul organic, convocăm și prin aceasta declarăm de convocat sinodul ordinanș anuș al arhidiecezei noastre transilvane, în biserica catedrală din Sibiu, pe Duminica Tomii, adevă 13/26 Aprilie a. c., la 9 ore antemeridiane, când se vor începe ritualele bisericești, iar după acestea va urma deschiderea sinodului în localul designat spre acest scop.

Sibiu, la 31 Martie 1914.

Ioan Meșianu m. p.,  
 arhiepiscop și mitropolit.

## E timpul suprem!..

De Georg Fleșariu,  
 maior ces. și reg. în retr.

III.

Noi trebuie să recăștigăm România iarăș pe partea noastră. Aceasta ne este datorința cea mai mare. E vorba doară de o țară, care pe urma bogăției ei, poziției ei geografice, raporturilor ei etnografice, și mai ales pe urma puterii ei armate foarte considerabile, formează astăzi un factor economic, politic și militar atât de puternic, încât poate să joace în evenimentele mari, cari ne stau înainte, un rol aproape decizător.

România are astăzi cinci corpuri de armată, și nu peste mult va avea

## FOIȘOARĂ.

### Femeia virtuoașă.

Traducere din englezește,  
 de Trandafir Scorobățiu, preot.  
 (Urmare.)

Ea în urmare susține, că lucrurile sunt pentru familii, iar nu membrii familiei pentru lucruri, și totdeauna în mod instinctiv lucrează în această credință. Când copiii dela orăș îi fac o vizită la casa ei dela țară și o întreabă, de au voie să alege pe iarăș, le răspunde: „Din întâmplare da”; și când un oaspe mai bătrân sfîindu-se de iarba tinără, o întreabă de e bine să șază pe pajște, ea-i replică sur zând, „Nu! dar pentru copii e bine”. Ea n'are nici un folos după cărțile cari nu pot fi cetite, de scaunele pe cari nu șede nimenea, de pianul, la care nu se cântă, de chilia care nu poate fi întrebuințată. Ea are câteva ediții de lux, fiind o pasionată pentru cărți, dar nu le ține încuiate. Mai bucuoșă se ștrice cărțile folosindu-le, decât smucindu-le din mână copiilor. Dacă v'ncun băiat sburdalnic sau un oaspe fără precauțione legânându-se pe un scaun l'ar ștrica, ea ocărește scaunul pentru construcția lui prea delicată, nu pe cel ce a șezut pe scaun. Meșterul pentru acordarea pianului la casa ei vine de două ori mai des ca în casa vecinei, pentru aceea copiii învață la pian. Și deși nu șjung artiști, copiii ei iubesc muzica și mai tarziu

șase. Atăta deci, cât face a treia parte din întreaga noastră armată. După prăbușirea Turciei, România e acum, cu cele opt milioane de suflete ale sale și cu întreaga românimă de patrusprezece milioane, factorul, care constituie echilibrul între tripla alianță și tripla înțelegere, cum și între germanism și slavism.

E foarte de regretat, că diplomația noastră nu vede și nu înțelege nici astăzi acest fapt, așa zicând, pipăibil, și nu începe imediat acțiunea necesară, ca nu cumva contrariul să ne prevină și aici și cu zeloasele sale curteniri să atragă România cu totul pe partea sa.

Despre aceste curteniri de altcum diplomația noastră și presa ei nu știe nimica, cum se vede, pentru că nu ne spune nimica. Nu știe nimica despre aceea, că Franca, care mână în rășboiu pe Ruși, și îi pregătește de rășboiu, a trimis personalități de mare însemnătate politică în România, ca să țină interesante conferențe, în favorul legării unei amiciții româno-franceze, indirect însă româno-ruse. Unde mai punem apoi, că acum s'a înființat în Paris și un birou de informațiuni francez-român, din care fac parte literați de seamă și politicieni dătatori de ton, în scopul de a aduna informațiuni mai amănunțite despre ne dreptățile cari se fac Românilor din Ungaria, spre a putea fi informată esact despre ele lumea politică. Publiciști francezi cutrieră părțile Ungariei locuite de Români și publică cele mai esacte și amănunțite rapoarte despre neindreptățirea națională a Românilor.

Trebue să ne revocăm în memorie, cum ambasadorul francez Blondel din București tot astfel făcea: a cutriera înaintea și sub decursul crizei din Balcani întreaga țară românească, pentru a studia dispoziția poporului

român, și tocmai contrar rapoartelor pe cari le ceteam cu mirare în presa noastră oficioasă, a trimis informațiuni precise, corecte, presei franceze, despre felul cum bat inimile și cum simțesc sufletele românești.

Ne este cunoscut, cum chiar în delegațiuni, nu numai în parlament, a fost negată din parte maghiară orice asuprașire a Românilor din Ungaria și orice influințare a acestora asupra politicii esterne. Iar turburarea raporturilor dintre monarhia austro-ungară și România a fost prezentată de dreptul ca «iscodire», ca «poesie fabuloasă». A trebuit să vină ambasadorul nostru cel nou din București, contele Czernin, ca la fața locului se constate el adevărul, pe care apoi a avut și curajul bărbătesc și sinceritatea de a-l spune în cunoscuta sa declarație: «Da, există o încordare între ambele state. Români din Ungaria nu se află în posesiunea tuturor drepturilor, iar mulțumirea lor e necesară. Dacă n'ar succede respectivele tratative (dintre contele Tisza și comitetul român) ar fi reu pentru monarhie.» Cuvintele acestea destul de domoale și de precaute ale unui diplomat, ne spun foarte mult, ne spun tot.

Chestia română din Ungaria formează deci abisul între monarhia noastră și statul vecin român. Ea e tot atât de însemnată astăzi, ca chestia polonă, ruteană, ori a Slavilor de sud. Toate sunt chestii de viață pentru monarhia noastră, chestii cari privesc monarhia întreagă, și din partea monarhiei au se fie ele rezolvate, cu concursul celor interesați, dacă se poate, iar dacă nu se poate, și fără concursul lor, ba chiar în contra voinței lor. Dar rezolvarea *trebuie* să se facă, pentru că ea e atât de necesară și atât de urgentă, ca amputarea la bolnavul aflător în primejdia de a i se invenina întreg corpul.

cu pian în casă le reamintește dragăția mamei și a vetrei părintești. Ea nu ține salonul cu jalușile închise și ferit de razele soarelui pentru covoarele gingașe de soare și la care oaspeții ar fi primiți cu o ospitalitate frîguroasă și umbruasă. Uneori un oaspe criticător surprinde o disordine neobișnuită pricinuită de lărga libertate a lui Ionel, care a prefăcut această chilie într'un apartament de joc și mama își exprimă hotărârea că altădată Ionel nu va mai lucra de capul lui. Inșă să-l alunge pe Ionel din salon, e sigură că nu-l va remedia pe el și știe că grija ei nu e salonul deranjat, ci sburdălnicia băiatului.

Servitorimea ei se dedă pe încetul cu spiritul doamnei. Ea este pentru ei mai mult decât o stăpână. Ea crede întocmai ca și Regina Victoria, că un servitor bun e un prieten bun. Dacă un servitor nu vrea să fie pretin și perseverenț a fi numai o mașină vie pentru trebuințele familiei, îl dimitte. De altă parte dacă e ca un servitor să fie credincios casei, interesat în afacerile familiei, pretin cu doamna casei și în economia casei, doamna trebuie să aibă răbdare a-l învăța. Ea nu-i va răbda nici necredință nici nepăsare, dar îi schimbă ori și ce, chiar și o obrășnicie neintenționată. Ea nu e atârnatore de servitorime, ea poate ținea casa și fără ei și ei știu aceasta. Inșă pentru că ea vrea să se acomodeze lor, și ei trebuie să se silească a se acomoda ei. Ea ține casa pentru bărbat și pentru copii, iar nu pentru servitori; ea și aranjază afacerile pen-

E doară atât de puțin aceea ce au cerut Români din Ungaria: esecutarea legii de naționalități, esecutarea unei legi aflătoare încă în viață, pentru a cărei neesecutare de până acuma toate guvernele din trecut ar fi puse, în alte state, sub acuză și trimise la închisoare. Dar în Ungaria să rășpunde la aceasta justă cerere, că legea nu poate fi esecutată, pentru că esecutarea ei ar însemna sinucidere pentru națiunea maghiară! Români nu sunt recunoscuți de națiune în statul ungar, în patria lor, iar noua lege electorală le dă, în locul celor 43 de cercuri de mai nainte cu majoritate sigură românească, numai 27 de cercuri cu majoritate problematică românească. Pe lângă o astfel de tratare se poate apoi aștepta, ca România se devină de nou amica noastră sinceră și de încredere?

Nu. De aceea, în fața serioasei situațiuni politice trebe să se pună toți factorii chemați pe lucru și se desvolte o activitate intensivă de pregătire pentru o nouă reformare, pentru o nouă înviore a întregului organism din imperiul nostru, începând dela diplomație, până jos, până la ultima comună sărăcăcioasă. Chestia națională trebe să fie rezolvată odată în întreaga monarhie după aceleași principii, pe bazele dreptății și ale egalității de drept. Dee-se fiecăru popor posibilitatea liberei desvoltări naționale și culturale, și garanteze-se fiecăru popor autonomia sa națională. Numai pe calea aceasta să poate face împăcarea generală și mulțumirea tuturor popoarelor monarhiei, dându-li-se astfel puțința de a trăi în pace și frăție toate unele cu altele. Iar din aceasta mulțămire și împăcare a lor să va naște pentru monarhia noastră o putere, o forță cu mult mai mare decât cea reprezentată prin corpurile noastre de armată. Va fi însușlețirea milioanele de oameni

## VII. Filantropia.

Ea crede că binefacerea începe acasă, dar nu se isprăvește aici. Toate interesele ei de simă au în vedere casa ei, dar și altele o interesează. Căci tot ceea-ce agită omenirea, o agită și pe ea. Copiii ei au oșit în viața largă, luând parte la rășboiul vieții și dacă n'ar fi fost crescuți în vederea acestui rășboiu de sub mână mamei lor, ei nu s'ar ști afla acum în viață. Dacă e să fie inteligenți în rosturile lor și apucați pe căi bune, cu aceasta trebuiesc iasă din familie. Și astfel mama conștiințioasă ese de acasă, se amestecă printre lumea dela sate, orașe, de unde se reintoarce acasă cu priviri tot mai largi și cu entuziasm din ce în ce mai cuprinzător, cari le câștigă din afară.

Bărbatul și copii ei sunt ajutați cu mult mai bine, pentru că li e mai mult de căt o slujitoare obișnuită, pentru că ea și are rosturile sale deosebite de ale lor, dar nu streine de ale lor. Bărbatul său vine dintre alți oameni și află o tovarășă mai bună în soție, care își are și ea legăturile sale cu alte femei, și copiii vin dela școală și găsesc o mama care le deșteaptă interes pentru studiile lor, prin aceea că ea le interpretează întâmpărilor curente. Pekingul e nu numai capitala Chinei, ci e cetatea în care misionarii creștini au fost aruncați în temnițe pe timpul rășcoalelor infericoșate ivite acolo; și istoria Romei antice sub Cezari devine mai impresionantă, când le vorbește despre Rusia Țarilor de azi. (Va urma.)





